

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De vitioso pudore

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ἴσθιν ὅτι πάλαι ἔχει καὶ φέγγος ἐν τῇ ψυχῇ μέγα, καὶ χαρὴν ποιεῖ
 σκυλοῖσιν αὐτῷ ἑαυτῆς, αἰπλάμβαστορμὴν τὰ γὰρ οἱ αἰ τε
 ἰδῆ ἴσθιν, αἰ τε λαοθάνη καὶ πῆς καὶ αἰθρώποις ἀπομῆς. ποιεῖ τὸν
 ὅστιν δρετὴ ἀληθεία, μαθημάτων τε κάλλος γεωμετρικῶν,
 ἀστρολογικῶν, ὧν τῆνι πᾶσι τῆ πλάττε φάλαρα ταῦτα καὶ ὡσεὶ
 δέξαια καὶ θεάματα καὶ ὡσεὶ ὡδὴ ὡσεὶ βαλεῖν ἀξίον, μηδενὸς
 ὀραίνοντες μηδὲ πωροστέποντες, ὄντως τυφλὸς ἦ καὶ ἀφελῆς
 ὁ πλοῦτος. μόνος γὰρ ὁ πλοῦσιος δειπνῶν μὲν ἴσθιν καὶ ἴσθιν
 σκυλοῖσιν, ὅτε ἴσθιν αἰ θοίνας παρέχει ὡσεὶ ἄγνατα βαπέζας,
 οὔτε τοῖς χρυσοῖς ἐκπύμασιν, ἀλλὰ χρῆται πῆς πωροστυ-
 χιοῖσι καὶ ἡ γυνὴ ἀχρυσὸς καὶ δὲ πόρφυρος καὶ ἀφελῆς πάρεσιν
 ὅταν ὅστω δειπνῶν, τῆς τε πομπῆς καὶ θεάσθιν στυκερότητα,
 καὶ δρᾶμα πλοισιακὸν εἰσάγηται, ἡ δὲ ἐκφερελέβηται τε
 τείποδας τε τῆνι τε λύχων ἐρῶνται, καὶ ὡσεὶ ὡσὶν ταῦτα
 κύλινας, ἀλλὰ ὡσὶν τῶς οἰνοχόας, μετὰ μφεινύοισι πᾶσι,
 πᾶσι κινῶσι, χρυσὸν, δρετῆς λιθοκῆλητον, ἀπλάς
 πλοῦτεῖν ὁμολογηῶτες. ἀλλὰ σωφροσύνης γε, καὶ μόνος
 δειπνῶν, δειπνῶν καὶ δὲ ὡχίας.

A in animo suum habent propria splendorem,
 suam lucem magnam: animusq; bonum summum
 amplectens gaudium sibi contubernale adsciscit:
 siue videatur virtus, siue sit diis hominibusq; igno-
 ta. Talis res est virtus, veritas mathematicarum, pulcri-
 tudo rerum geometricarum & astrologicarum. cui
 indignum est istas diuitiarum phaleras, & bullas ac
 puellaria spectacula comparari. Quippe hæc si ne-
 mo videat, nemo spectet, verè cæcæ fiunt & obscu-
 ræ diuitiæ. Nam si solus aut cum familiarib. cenat
 diues, nõ ille magnificis mensis aut aureis poculis
 negotium facessit, sed quibusvis vititur, mulierq; ei
 sine auro & purpura habitu simplici adest. vbi verò
 conuiuium, hoc est pompa & spectaculum, para-
 tur, & fabula diuitiarum agitur: ibi demum
Nauibus exportant iripodes simul atq; lebetes.
 tum lychni curantur, tum occupantur circa cali-
 ces, mutant pincernas, omnia vestiunt, omne au-
 rum, omne argentum, omnia gemmata promunt,
 simplices diuitias suas profitentes. At verò tempo-
 ratiua diuiti & animi hilaritate opus est, etiam si
 solus cœnet.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ

Περὶ δυσωπίας.

ΕΝΙΑ Τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων, αὐτὰ
 μὲν ὅστιν ἀγρία τῆ φύσει καὶ ἀκαρπα
 καὶ βλαβεράν τοῖς ἡμέροις σπέρμασι
 καὶ φυτοῖς τῶν αὐξήσων ἐρῶνται. σημεῖα
 δὲ αὐτὰ ποιοῦνται χροῶς οἱ γαρ-
 ρυῶτες οὐ πονηροῦς ἀλλὰ θηρίας καὶ
 πόνος. οὕτω δὲ καὶ πᾶσι ψυχῆς ὅστιν οὐ χρῆσά χρῆσῆς
 δὲ φύσεως οἱ δὲ ἀκαρπία, καὶ λόγῳ ὡσεὶ ἀκαρπῶν
 ἑαυτῶν ὅπτεικῶς διωαμῆς. ἐν τῆς πῆς καὶ τῶν
 λεγομένων δυσωπίας, σημεῖον μὲν οὐ φαῦλον, αἰτίας δὲ
 μορφηίας οὐσαν. τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς ἀγαθῶν οἱ ἀ-
 γμῶν πολλακῶς ἀμῆρτοῖσι. πᾶσι ὅτι ὁ λυπε-
 ῶσαι καὶ ἀλγεῖν ἐφ' οἷς ἀγαθῶν ποιοῦσι, τούτοις πωροσ-
 σιν, οὐχ ὡς ἐκείνοις ὁ πᾶσι. ἀγαθῶν μὲν γὰρ ὁ ἀγα-
 θῶν πωροσ ὁ ἀγαθῶν. διπλάσις ὅ καὶ πωροσ ὁ φαινόμενον
 ἀγαθῶν ὁ διδυσωπῆς. ὡσεὶ ὡσεὶ γὰρ τῆ ἀγαθῶν, ὁ
 δυσωπῆς. ὅτι καὶ οὕτω κέκληται, ὅτι τὸν ἵνα τῆ πωροσ-
 πῶν τῆ ψυχῇ σκυλοῖσιν καὶ σκυλοῖσιν. ὡς
 γὰρ τῶν κατῆφεια οἰκίζονται λυπεῖ καὶ βλέπειν ποιοῦ-
 σαν, οὕτω τῶν ἀγαθῶν μέρει τῆ μηδὲ ἀπὸ βλέπειν
 τοῖς διομῶν ὡσεὶ ὡσεὶ, δυσωπίας ὡνόμασαν. ὅταν ὁ
 μὲν ῥήτωρ τὸν ἀγαθῶν ὡσεὶ ἐφικέσθαι ἐν τοῖς ὀρμα-
 σιν ἔχειν, ἀλλὰ πόρνας. ὁ δὲ διδυσωπῆς αὐ πάλιν, ἀγαθῶν
 ὁ δὲ τῆ ψυχῆς καὶ βυφορῶν ἐμφαίνει ἀγαθῶν ὡσεὶ,
 τῶν ὡσεὶ τῶν ἀγαθῶν ἡτῆν, ἀγαθῶν ὡσεὶ ὡσεὶ
 μῶν. ὁ μὲν οὖν Κάτων ἔλεγε τῶν νέων μᾶλλον ἀγαθῶν
 τῶς ἐρυθριανῶν ἢ τῶς ὡσεὶ ὡσεὶ ὡσεὶ ἐπίσων καὶ δι-
 δασκῶν. τῶν μᾶλλον ἢ τὸν ἔλεγχον δεδῆναι, καὶ τῶν
 ὡσεὶ μᾶλλον ἢ τὸν κίνδυνον. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῶν
 πωροσ τὸν λόγον ὡσεὶ καὶ ποροσ τοῖς ἀγαθῶν ἀφαρτέον.

P L V T A R C H I

De Vitioso pudore commen-
 tariolus.

QVÆDAM eorum quæ è terra
 enascuntur, cum sint ipsa per
 se syluestria, sterilia, & incre-
 mento suo noceant hortensib.
 seminibus atq; stirpibus, agri-
 colæ tamen pro certo indicio
 soli non mali, sed egregii atq;
 pinguis, habent. Eodem modo animi etiam quæ-
 dam sunt affectiones non bonæ, sed quasi germina
 è bono pullulantia ingenio, & quod cultura se fa-
 tis exhibiturū sit tractabile. In his etiam vitiosum
 cenleo pudorem, qui vi signum est non malum, ita
 causam prauitati præbet. Etenim sæpenumerò in
 eadem cum impudentibus peccata incidunt ve-
 recundi: nisi quòd his sua errata dolorè incutiunt,
 non, vt illis, voluptatem afferunt. nullo enim ob-
 turpitudinem dolore impudens afficitur: in quem
 facilè etiam specie tantum turpitudinis oblata
 prolabitur is qui ineptè verecundus est. Hoc vitii
 dysopiam Græci dixerunt, in quo pudoris modus
 exceditur: quod vultus quodammodo cum ani-
 ma deiiciatur. Sicut enim Katephian (hoc est mee-
 stitiam) vocat dolorem oculos in terram deiicien-
 tem: sic verecundiam, præ qua intueri in alios non
 audemus, dysopiam dixerunt. Orator quidem im-
 pudentem in oculis non koras, (quæ vox & virgi-
 nes significat, & luminum pupillas) sed meretrices
 habere pronunciauit. At qui ad nimium propen-
 sus est pudorem, animum nimis effeminatum ac
 delicatum ipso prodit visu, verecundiæ honesto
 nomine prætexens molliciem suam, qua impudē-
 tibus succumbit. Sanè Cato dicebat adolescentes
 se eos magis probare qui erubescerent quàm qui
 palleferent: rectè condoces faciens probū magis
 quàm reprehensionē timere, & suspicionē, q̄ peri-
 culū. Veruntamē & nimius vituperationis metus,
 ac ad quemvis strepitū trepidatio, coërceri debet:
 quando

quando
 patendi
 nulli ob
 negligē
 danda
 sed cōc
 uo, quæ
 dum
 quæ
 vacat
 nim col
 scindē
 citus et
 vitem a
 cedens,
 vile lz
 tis inuic
 bile a
 volupt
 te adig
 tem de
 corre
 re sub
 simul
 ces etia
 dum ca
 portet
 pudore
 recunc
 plis vic
 atq; su
 vt tam
 recun
 ciant
 ad ho
 is hun
 durus
 princip
 dia dif
 fionem
 bis hoc
 vatur
 dicit,
 Sept
 Gran
 & non
 nim tar
 tucit
 perfual
 affectu
 damna
 delinit
 ut, ma
 ripides
 Pan
 se Belle
 submi
 diat. A
 stabili
 perne
 ret iust
 incur
 lere su
 tenia
 cogit

quando sæpe non minore malè audiendi, q̄ mala patiendi metu ducti, honestatem prodiderūt nonnulli ob impatientiam infamiæ. Ergo neq; horum negligenda est imbecillitas : & nequaquam laudanda animi pertinax illa & rigida affectio,

Qualis Anaxarchi vis, quò se cunque canina

Verteret indomita, & pertendens prorsus, & audax. sed cōcinna quedam vtrinque temperanda est ratio, quæ & nimix pertinaciæ impudētiam, & modum excedenti lenitati imbecillitatem auferat. quæ quidem correctio difficilis est, neq; periculo vacat huiusmodi excessuum coercitio. Sicut enim colonus sylvestrem plantam & inutilem excindēs, ligone viribus adactō nihil parcens radicibus etiam proruit, aut igne adhibito cremat : ad vitem autem, malum, vel oleam putādi gratia accedens, cautè manum admouet, inctuens, ne quid vtile lædat. sic philosophus ex animo adolescentis inuidiam tollens, degener germen & intrastabile, aut auaritiam intempestiuam aut studium voluptatis intemperans, fauciat, premit, vulnus altè adigit, cicatricemq; ducit magnam. quando autem delicatæ ac teneræ parti animæ orationem correctricem applicat, qualis est quæ nimio pudore subuertitur, summo studio cauet, ne imprudēs simul cum vitio verecundiam eiiciat. nam nutritices etiam puerorum sordes dum detergunt, interdum carnem fauciant atque adfligunt. Itaque oportet adolescentibus non ita penitus vitiosum pudorem eximere, vt securi fiant nimisque inuerecundi. Sed sicut qui domos demoliuntur templis vicinas, ii saltem continuas his partes sinunt atq; suffulciunt : sic nimius pudor subruendus est, vt tamen caueamus ne simul cum eo confinia verecundiæ, æquanimittatis, & mansuetudinis eiiciantur : quibus rebus se insinuat ille in animum ad hoc vitii propensum, eumq; occupat, dum sibi is humanus, ciuilis, communi sensu præditus, nō durus aut obstinatus videretur. Itaque iam inde à principio Stoici ipsis verbis pudorem à verecundia distinxerunt, ne ambiguitas vocabuli occasionem vitii habens relinqueretur. Ii tamen nobis hoc relinquunt, vt vocabulis citra calumniam vtamur, atque adeo Homeri imitatione. Is enim dicit,

Sæpe verecundis sua fert affectio damnum

Grande, verecundis sua sæpe affectio prodest.

& non malè priore loco eam dixit nocere. vtilis enim ratione demum fit verecundia, quæ sublato excessu mediocritatem relinquit. Primo omnium persuasum esse debet ei, quæ nimius pudor vrget, affectu se damnofo teneri. nihil autem eorum quæ damnofa sunt, pulcrum est. neque debet laudibus delinitus gaudere, vbi comis & hilaris loco grauis, magnanimi, & iusti dicitur : neque sicut Euripideus Pegasus,

Pauens, magis quam vellet ille, subdidit

se Bellerophonci, ita ipse iis qui volūt se dedere ac submittere, metuendum ne durus & immitis audiat. Ægyptio Bocchoridi, homini ingenio intrastabili ferunt ab Iside aspidem missam, quæ supernè capiti circumuoluta obumbraret, vt iudicaret iustè. At pudor vitiosus languidis & mollibus incumbens, & nihil renuere, nihil dicendo refellere sinens, cum disceptatores à iustè dicenda sententia abigit, tū consulentiū ora occludit: multaq; cogit præter animi sententiam dicere atq; facere.

Αἰὼς οὐχ ἦτιον ἔνοιοι πολλάκις ἀκούσαι κακῶς ἢ παθεῖν δεῖσαιτες, ἀπεδφλίασαι, καὶ παροσκήλυτο δὲ καλὸν, ἔδωκεν ἔντες ὑπομνήσαι δ' ἀδύζον. ἔτε δὲ τούτοις παροσπλέον οὕτως ἀσθενῶς ἐχούσας, οὐτ' αὖ πάλιν ἐκείνῳ ἐπαυμέντεον τὴν ἀβροπὸν καὶ ἀπεινὴν ἔχουσιν, Ἐν δὲ τῷ παρράλεον τε καὶ ἐμμελῆς ὅππῃ ὀρθοσάι Φάινετ' Αἰναξάρχου κινέον μῦθος. δὴ ἐμμελῆ ἵνα μηχρητέον σὺλχεσιν ἀμφοῖν, τῷ μὲν ἀτενοῦς ἀγρῷ, τὴν αἰαδφσαν, τῷ δ' ὀπτικῶς σφόδρα, τὴν ἀσθενῶς ἀφαιροῦσαι, ἢ καὶ τῷ παρὰ πῶμα διεχερῆς, καὶ οὐκ ἀκίνδυνος ἢ τῷ τούτων πλεονασμῶν κάλεισι. ὡς γὰρ ὁ γεωργὸς ἀγρὸν μὲν ἐκκρόπῳν βλάστημα καὶ ἀγρῶν, αἰγόντεν ἀφδῶς ἐμβαλὼν δὲ σκαφθον, ἀνέβρετῃ τὴν ρίζαν, ἢ πῦρ παροσκαγαλὼν ἐπέκαυσεν ἄμπέλῳ δὲ παροσίων τρυφῆς δεομένη, καὶ μηλέας ἢ πινος ἐλάιας ἀπὸ μῦθος, διλαβῶς ἐπιφέρει τὴν χεῖρα, δεδιῶς μὴ τῷ ὑγίαινοῦτος ἀποφυλώσῃ ἔταως ὁ φιλόσοφος, φθόνον μὲν ἔξαιραδνέσ ψυχῆς, ἀγρῶν βλάστημα καὶ διεπῆσασεῦτον, ἢ φιλαργυρίαν ἀώσῃ, ἢ φιληδονίαν ὀπτικῶσῳν ἀκόλαστον, αἰμάσῃ καὶ πῆζῃ, καὶ πρῶν ποιεῖ, καὶ οὐλίῳ βαθεῖαν ὅταν δὲ ὑπερῶ μέρει ψυχῆς καὶ ἀπαλῶ κολοῦντα παροσκαγαλὴ λόγον, (οἷν ὅτι δὲ δυσωπούμῃδρον καὶ ἀφδρῶ μῃδρον) διλαβῶσαι μὴ λάθη τούτοις στωαποκῆσας δὲ ἀδύζον. καὶ γὰρ αἰ τίθηται τῷ βρεφῶν ἐκτεῖλοσσαι πολλάκις τὸν ῥύπον, ἐλχεῦσιν ἐνίοτε τὴν ἄρῃα καὶ βασανίζουσιν. ὅταν οὐ δεῖ τῷ νέων πῆντάπασιν ἐσχεῶ τὴν διεσπῆσαν ἐκτεῖλοστας, ὀλιγῶροι ποιῆν καὶ λίαν ἀβρόπῳσι. δὴ ὡς παρ' εἰ καὶ ἀλῶνιτες οἰκίας ἱερεῖς γαιτνῶσας, τὰ γε στωεχῆ καὶ πλησίον ἐῶσι καὶ διερεῖδουσι. οὕτω δεῖ τὴν δυσωπῆσαν κινεῖν δεδιῶστας, στωεφελκῦσασαι τὰ ὀμοσρωῶτα τῆς ἀδύζῃ καὶ τῆς ὀπτικῆς καὶ τῆς ἡμεροσθησος, οἷς ὑποδέδουκε καὶ παροσπέπλεκῆσαι καὶ λακῶσασαι τὸν ἀδύσῳπῆσον, ὡς φιλαίθροσπον καὶ πολίτικῶν καὶ κρηῖον ἐχούσῳνοῦ, καὶ οὐκ ἀπῆκτον ὁσδὲ ἀνέχεσασον. ὅταν δὲ ἴδῃσιν οἱ Στωῖκαὶ καὶ τὰ ρήματα δὲ ἀγρῶν ἐσασαι καὶ δυσωπῆσασαι, τῷ ἀδύσῳσασαι διέσῃσαν, ἵνα μὴ δὲ τὴν ὀμσρωμῆσαν τὰ πάρῃ παρῳσασασιν τῷ βλάπῃν ἀπολίπασιν. δὴ ἡμῖν χεῖρῳσασαι τοῖς ὀνόμασιν ἀστωεφρωσθησῳσας δότῳσασιν, μᾶλλον δὲ ὀμσρωμῆσῳσας καὶ γὰρ ἐκείνοσ εἶπεν,

Αἰδῶς ἢ τ' αἰδρας μέγα σίνετα, ἢ δὲ ὀνῆσι. καὶ οὐ κακῶς δὲ βλάπῃν αὐτῆς παρῳσασαι εἶπε. γίνετα γὰρ ὀφελῖμοσ ὑποδὲ λόγου δὲ πλεονάζον ἀφελόντοσ, καὶ δὲ μέτερον ἀπολιπόντοσ. παρῳσῳσῳσ δὲ τῷ πείθεσασαι τ' ὑπο πολλῆς διεσπῆσας βιαζόμῃδρον ὅτι πάρῃ βλαβερῶ στωεχῆται, καλὸν δὲ τῷ βλαβερῶν ὁσδὲν. ὁσδὲ δεῖ τοῖς ἐπαῖμοις κηλοῦμῃδρον ἢ δεσασαι, κομῳσῳσ καὶ ἰλαρῳσ ἀντῆ στωεμῳδ καὶ μεγάλου καὶ διεσπῆσῳσ παροσκαγαρῳμῃδρον. μὴ δὲ ὡσ παρ' ὁ Εὐεπίδου Πήγασοσ Εἶπῃσ ὑποεῖκων μᾶλλον ἢ τῆσῳ τῷ Βελλεσφόντη, τοῖσ δεσῳμῃδροισ ἐαυτὸν ἐκδιδόναι καὶ στωεκῳσασαι πεινοῦ, φοβούμῃνον ἀκούσασαι δὲ, στωεχῳσ γε καὶ ἀπῃνῆσ. τῷ μὲν γὰρ Αἰγυπῳσῳσ Βοκχῳρεῖδῳ φῳσδὲ χαλεπῳ γῳμῳμῳσ τ' ἀσπῳδα λέγῳσιν ὑπο τ' ἰσδοσ ὀπτικῳσ φθεῖσασιν, καὶ τῷ κεφαλῆ παρῳσασασαι, F αἰσῳσῳσ ὀπτικῳσ ἵνα κρηῖν διεσπῆσῳσ ἢ δὲ τοῖσ δυσωπῆσῳσ τοῖσ ἀπῳμοισ καὶ ἀπῳμῳροισ ὀπτικῳσ μῃδρη, καὶ παρῳσ μῃδρῳσ ἀσπῳσασ μῃδρῳσ ἀντεῖπῳσ ἰσῳσασ, καὶ διεσπῆσῳσ ἀπῳσασεῖπει τοῦ διεσπῆσῳσ, καὶ στωεμῳσδῳσ ὀπτικῳσ, καὶ λέγειν πολλὰ καὶ παρῳσῳσ ἀσπῳσασ τῷ ἀσπῳσῳσ

ὁ δὲ ἀνωμονέστατος αἰετὸς τοῦτου δεσπότης ἔστι καὶ κρατεῖ, τὰ μὴ αἰδέεσθαι, ὁ ἀδούμιον ἐκβιάζομενος. ὅθεν ὡς ἄνθρωπον ὑπὸν καὶ μαλακὸν ἢ δυσωπία μηδεμίαν ἐντεῦθεν ἐξέσται, μηδὲ ἀποτρέψαι δυναμὴν, τοῖς αἰχρίοις βásiμóς ἔστι πρῶτα καὶ πάθει. κακὴ μὲν γὰρ αὐτὴ παιδικῆς φρενὸς ἡλικίας, (ὡς ἔλεγε Βερύτος, ἔδοκίμ' αὐτῷ καλῶς ἔπεισαν ἀφ' αὐτῆς τὸν πρῶτον μηδὲν ἀπειρομάχων) κακὴ δὲ θαλάμου καὶ γυναικωνίτιδος ἐπιβροχία. ὡς φησὶν ἢ τῶν τῶν Σοφοκλέους μετ' αἰωνοῦσα πρὸς τὸν μοιχόν, ἐπέσας, ἐξέθωψας. ὡς ἢ ἡ δυσωπία πρὸς διαφθείρασε δ' ἀκρίλασον, αἰώχουσα πρῶτα καὶ ἀκλεία, καὶ κατὰ τὴν πρῶτον δίδωσι τοῖς ἐπιπυθελίοις, καὶ διδόντες μὲν αἰετοῖς τὰς βδελυρωτάτας τῶν φύσεων, τὰ δὲ πειθῆν καὶ δυσωπεῖν, πολλάκις κατεργάζονται καὶ τὰς ἐπιφύεις. ἐὰ δὲ τὰς εἰς τὰ χρήσιμα βλάβους ὑπὸ τῆς δυσωπείας, διαφύονται αἰετοῖσιν, ἐξυμμένων οἷς οὐ γέλοιον. ἐπαμυνούτων μὲν δ' Ἐχθία, πᾶσα δ' ἀπαρτὴ, χρεῖα δ' αὐτῶν τὰ πρῶτα ἀμύνει δυνάμειον. ὅσοι δ' αἰήθηκε τὴν τὸ πάθος, οὐκ αἰετὸς ἐξαιρηθήσεται ῥαδίως. καὶ γὰρ ὁ Κρέων πρὸς τὴν Μήδαν εἰπόν, Κρησσοῖν δέ μοι νῦν πρὸς σ' ἀπέχθεσθαι γυνάμ, ἢ μαλακίαν ἐνδὲ ὑπερὸν μέγα γένειν, ἄλλοις ἐγνωμολόγησεν. αὐτὸς δὲ τῆς δυσωπίας ἦσαν ἡρόδοτος καὶ μίαν ἡμέραν αἰτουμένη διδῆς, ἀπώλεσε τὸν οἶκον. ἐνιοὶ δὲ καὶ σφαγὰς ὑφορώμενοι καὶ φαρμακείας, διεβίαθησαν. οὕτω τῶν ἀπώλετο Δίων, οὐκ ἀγνοήσας ἐπιβουλόνοσθα Κάλιππον, ἀλλ' αἰσχυθεῖς φυλάτθεσθαι φίλον ὄντα καὶ ξένον. οὕτως Ἀντίπατρος ὁ Κασάνδρου Δημήτριον καλέσας ἐπὶ δεῖπνον, εἶτα κληθεῖς τῆ ὑπεραίρα πρὸς αὐτὸν, ἠδέσθη πεπιτυμμένος ἀπιστεῖν, καὶ πορευθεῖς ἐσφάγη μὲν δὲ δεῖπνον. Ἡρακλέα δὲ τὸν Ἀλεξάνδρου ἡρόδοτον ἐκ Βαρσίνης, ὡμολόγησε μὲν Κασάνδρου Πολυπέρχων ἀναμνήσθαι ἐπὶ τῶν ἀλλοτρίων ἔκατον, εἶτα ἐπὶ δεῖπνον ἐκάλεσε. τῆ δὲ μετ' αὐτοῦ τὴν κλησὶν ὑφορώμενον καὶ δεδουχέτος, ἄλλως δὲ πρὸς φασίζομενον μαλακώτερον ἔχον, ἐλθὼν ὁ Πλυπέρχων, πρῶτον εἶπεν, Ὡς παῖ, μίμου τῆ πρῶτος δ' ἀχρόλον καὶ φιλέταρον. εἰ μὴ τῆ Δία δέδοικας ἡμᾶς ὡς ἐπιβουλόνοσθα. αἰδέσθεις οἷον ἡελοῦσθαι ὁ νεανίσκος. οἷον δὲ πνήσαντες αὐτὸν ἐσφάγαλίσαν. οὐ γέλοιον οἷον (ὡς φασίπνες) ὅσδε ἀβέλτερον, ἀλλὰ σφόν δ' τῆ Ἡπόδου,

Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δὲ ἐχθρὸν εἶσασθαι, μὴ δυσωποῦ τὸν μισοῦντα, μηδὲ ὑπεκβαλε πρὸς δεινδοκίμωτα. κληθῆσθαι γὰρ καλέσας, καὶ δειπνήσας αἰ δειπνήσης, ὡς ἄν βαφίω, τὴν φυλάτθεσθαι ἀπισίαν μαλακώτερος αἰσχυμὴ πρὸς ἐμῶς. ὡς οἷον πολλῶν κακῶν αἴτιον δ' ἰόσημα ὄν τούτο, πρῶτον ἀποβιάζεσθαι τῆ ἀσκήσας πρῶτον ἀξέμενοι (ὡς ἄν οἱ πᾶλλα μελετῶντες) ἀπὸ τῶν μικρῶν καὶ μὴ σφόδρα δυσαντιβλέπων. οἷον, ὡς δειπνῶ πρῶτον πρὸς αἰετὸν ἔχοντι, μὴ δυσωπηθῆς, μηδὲ πρὸς βίωσασαυτὸν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ποτιέου. αὐτὸς ἕτερος τῶν ἀκαλεῖ κινδύνου τῶν πότων; μὴ δυσωπηθῆς, μηδὲ δεισῆς σκωπτόμενος. ἀλλ' ὡς ἄν Ξενοφάνης, Λάσσου τῆ Ἐρμιονέως μὴ βουλόμενον αὐτῷ σὺ κινδύνου, δειλὸν ἀποκαλωῦτος, ὡς μολογῆ καὶ πόμου ἀφ' ἑσθ' πρὸς τὰ αἰσχυμὴ καὶ ἀπολμος. πάλιν, ἀδολογῆ στωλότηας ἐπιλαμβανόμενον καὶ πρὸς πλεχόμενον; μὴ δυσωπηθῆς, ἀλλὰ ἀφ' αὐτῶν ἐπιέρου καὶ πρῶτον πρὸς ἀφ' αὐτῶν φουγαὶ καὶ ἀφ' αὐτῶν,

Palmer.

A & quanto quisque est animo iniquiore, tanto is crebrius in talem hominem imperium obtinet, impudentia sua cum ad pudorem cogens. Unde fit, ut dysopia tanquam locus humilis & mollis, quia nullum congressum auerari, aut detrectare potest, turpissimis quibusque rebus & vitiis occupandam se præbeat. Pessima sane custos ea puerilis ætatis: sicut & Brutus dicebat male sibi videri eam florem ætatis collocasse, qui nihil negare auderet. eadem pessima thalami est & gynæcei administra: sicut apud Sophoclem adultero quædam corrupta ab eo dicit, *Tu blandiendo persuasisti mihi.*

B hoc adeo vitium intemperans ingenium corrumpere occupas, insidiantibus omnia expugnata facilia, reclusa, atque prona reddit. dando eas capiunt, quæ impurissima sunt, indole, persuadendo & pudore ineptum iniiciendo sæpe etiam probas subigunt. Mitto quædam is pudor adfert. quando eo ducti murum damus quorum suspecta est fides: spondemus inuiti, ac laudantes illud, Sponde, præstò noxa est, uti eo in rebus nequimus. Quam multis exitio fuerit hoc vitium, non est enumeratu facile. Etenim Creò hæc ad Medeam dicens, *Præstat iam nunc inuisum me fieri tibi,*

C *Ob molliciem quam postmodo gemere meam,* aliis præclaram subiecit sententiam: ipse vitioso vitæ pudore, vnicam diem petenti dum assentitur, familiam suam perdidit. Nonnullos etiam eadem sibi aut venenum parari suspicantes, pudor ineptus à tuenda salute deterruit. Sic periit Dio, non ignorans sibi abs Callippo strui insidias, sed ab amico & hospite sibi cauere pudori ducens. Sic Antipater Casandri F. cum cæna excepisset Demetrium, vocatus postridie ab eo, quod puderet fidem non habere sibi habitam, iuit & à cæna est interfectus. Herculem Alexandri Magni è Barfina F. Casandro Polysperchon promissis acceptis c talentis se interfecturum, atque ad cænam inuitavit. adolescens, cui suspecta res metum iniiciebat, minus integra se valetudine præscripta excusavit, ut autem Polysperchon venit, & o adolescentule, dixit, primo omnium facilitate patris, atque erga amicos comitatem imitare, nisi me hercle nos ut insidiatores times: ductus pudore vna ad cænam iuit, estque ab accumbentibus strangulatus. Non ergo ridiculum est, ut nonnulli esse dixerunt, neque stolidum, sed sapiens Hesiodi præceptum, *Qui te amat, hic conuiuia inimico sit tibi omisso.*

E noli eius qui te odit pudore moueri, neque idem, quod tibi is videtur fidem habere, cauere ab eo desine. nam vocaberis si vocaueris, & cæna præbenti præbebitur, incredulitate tanquam acie cautionis pudore & molliciam ubi dimiseris. Enimvero hoc vitium, utpote multorum causam malorum, primum conabimur amoliri ab adfuefactione petito, ad res (ut solemus in aliis quæ meditatur) exiguas in initio, & non admodum difficulter in quibus huic malo resistatur. Verbi gratia, In cæna tibi saturo aliquis præbibeat: noli verecundia inepta ductus vim tibi facere, sed deponere poculum. Alius inter pocula poscit ut tessaris secum ludas: abiice inanem pudorem, neque metue

F dictoria: & Xenophanem imitare, qui timidus dictus à Lafo Hermionense quod ludere cum eo tessaris nollet, factus est ad res inhonestas se timidissimum etiam esse. Incidisti in garrulum qui tibi inhæret ac te detinet: noli vereri, sed præciso colloquio propera & age quæ cepisti. Huiusmodi fugæ & repulsiões,

quibus vili reprehensione comitate fatui pudoris vacuitatem meditatur, ad maiora nos preparant. Atque hoc loco tempestiuum est Demosthenicum illud commemorare. is cum Athenienses ad ferendam Harpalo opem se, & aduersus Alexandrum arma capeffanda incitarent, ac subito adueniente Philoxeno, copiarum Alexandri maritimarum praefecto, populus perterritus metu conticuisset: Quid, inquit, facient Sole conspecto, qui aduersus lucernam oculos attollere non audent? Quid enim facies in magnis rebus, rege aut populo pudorem tibi incutiente, si non audes poculum praebente familiari repudiare, aut garruli reprehensionem effugere? Sed nugatorem tibi insultare pateris, non tantum animi habens, vt dicas, Alias te videbo, nunc non vacat? Vtilis est etiam in paruis & vilibus rebus exercitatio vacuitatis pudoris inepti, quod ad laudandum attinet. Puta, In conuiuio citharcedus amici male canit, aut magno emtus histrio Menandrum agendo flagellat, plerisque laudantibus & applaudentibus: non est equidem ita arduum, audire cum silentio, neque illiberaliter contra animi sententiam laudare. nam in hoc genus re si compos tui non sis, quid facies amico poema ineptum recitante, aut orationem ostendente ridicule fatueque scriptam? scilicet laudabis, & adulatorum obturbantium cateruae te socium addes. quomodo ergo in rebus eum gerendis peccantem inhibebis: quomodo in magistratu, coniugio, aut republica delinquentem castigabis? Ego enim ne Periclem quidem proba, qui amico postulanti vt falsum pro ipso testimonium, idque iuratus, diceret, respondit, Se vsque ad aras amicis esse. nimis enim propere accesserat. At qui minus se adsuefecit, vt neque dicentem laudet diuersum sentiens, neque canenti applaudat, neque scurrilibus dictis arrideat: is rem eodem vsque deduci non patietur, vt ipsi istis in rebus inepti pudoris vacuo dicat aliquis, Iura pro me, falsum perhibe testimonium, pronuncia iniuste. Eodem modo adsuescere debemus, vt pecuniam petentibus reluctemur in rebus neque magnis neque recusatu difficilibus. Etenim Archelaus Macedonum rex in cena aureum poculum poscente quodam, cui nihil pulcrum videbatur nisi accipere, puerum id Euripidi dare iussit: & in alterum illum intuens, Tu quidem, inquit, ad petendum idoneus es, non ad accipiendum: ille autem ad accipiendum, etiam non petens. rectissime dandi ac donandi arbitrium iudicio, non inepto pudori deferens. At vero nos saepenumero hominibus probis, familiaribus, & indigentibus praeteritis, aliis continenter ac proteruere petentibus damus: non studio dandi, sed quia negare non possumus. Ita Antigonus senex a Biante crebro interpellatus, Date, dixit, Bianti & necessitati talentum. quanquam is quidem alias ita vt quisquam regum in huiusmodi petitoribus repellendis accuratus fuit atque argutus. cynico enim cuidam drachmam postulanti, Non est, ait, hoc donum regium. & subiiciente illo, Da ergo talentum, respondit, Hoc accipere non est cynicum. Sane Diogenes in Ceramico statuas circumibat, ab iisque stipem exigebat, mirantibusque hoc dicebat, Meditari se repullas. Nobis autem primum in vilibus adsuescendum est & paruis rebus, vt denegare possimus quae petuntur inconuenienter:

A ὡς ἐλαφροῦς μέμφοι τὴν μελέτην ἔχουσαι τὰ ἀδυσωπήτου, προσήχοισιν ἡμᾶς ἐπὶ τὰ μείζονα. καὶ δὲ τὰ Δημοσθένους ἐπιταῖα καλῶς ἐχθὲ ἀγαπημονέων. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὠρηκῶν Ἀρκάλα βοήθει, καὶ κερυασσομένων ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ἐξείφνης ἐπεφαίνη Φιλόξενος ὁ τῶν ἐπιθαλάτῃ προσημάτων Ἀλεξάνδρου στρατηγός. ἐκπλαστός δὲ τῶν δήμου, καὶ σιωπῶντος διὰ τὸν φόβον, ὁ Δημοσθένης, τί ποιήσοισιν (ἔφη) τὸν ἥλιον ἰδόντες, οἱ μὴ διώμενοι πρὸς τὸ λύχρον ἀντιβλέπειν, τί γὰρ ποιήσεις ἐν προσημασι μεγάλοις, βασιλέως ἐντυγχάνοντος, ἢ δήμου δυσωποῦντος,

B εἰ ποθέμιον ἀπίστασαι μὴ διώασαι προσημνοῦς σιωπῆς, μηδὲ ἀδολέου λαβῶν ἀφρυγῆν, ἀλλὰ παρὲς ἔριπαιπατεῖν φλυαρῶσαντος: οὐκ ἔστιν ἀν εἰπεῖν, Ὅ μοι αἰσῆς αἰσῆς, ἡὼ δὲ οὐ γράζω. καὶ μὲν ἄρα τῶν ἐπιταίων τῶν ἀδυσωπήτου μελέτη καὶ ἀσκησι ἐν μικροῖς καὶ ἐλαφροῖς, ἀχρησῶς ἐστίν. οἷ, ἐν συμπόσει φίλου κηταρωδὸς ἀδει κακῶς, ἢ πολλοῦ καμαρδὸς ἰωνηκῶς ἐπιτελεῖς Μέναιδρον, οἱ δὲ πολλοὶ κερύουσι καὶ θαυμάζουσιν. ἄρα δὲ οἶμαι χαλεπὸν ἄρα δὲ διέχουλον ἀχρῶν σιωπῆ, καὶ μὴ ἄρα δὲ φανίμενον ἀειδῶν ἔπαυσιν. εἰ γὰρ ἐν τοῖς μὴ κρατῆς σαυτοῦ, τί ποιήσεις φίλου ποιήματα φασίλον ἀγαγνώσκοντες, ἢ λόγον ἐπιδικυμῶντος γεγραμμένον; ἀειδέτερος καὶ γελοῖος ἐπαμύνης δηλονότι, καὶ σιωπευτοῦ ἔπισης τοῖς κερυακτοῖσι. πῶς οἶμαι ἐν προσημασι ἀμύχανοντος ἐπιτήρησι; πῶς ἢ πρὸς ἀρχὴν ἢ γάμον ἢ πολιτείας ἀγνωμονοῦντα νοσητέσης; ἐγὼ μὲν γὰρ ἄρα δὲ τῶν Περικλέους ἀποδέχομαι, πρὸς τὸ ἀξιούνητα μύρτιαν ψευδῆ μύρτιον φιλόν, ἢ πρὸς τὸν ὄρκον, εἰπόντος, Μέγρι τὸ βαμοῦ φίλος εἰμί. λίαν γὰρ ἐχθὲς ἦλθεν. ὁ δὲ πόρρωθεν ἑαυτὸν ἐτίσας μήτε λέγοντος ἐπαμύνει ἄρα γνώμην, μήτε ἀδόντος κροτεῖν, μήτε σκώπτοντος ἀφραῶς

D ἐπιγελαῖν, οὐκ ἔασθὲ μέγρι τοῦτου προσελθεῖν, οὐδὲ εἰπεῖν πρὸς τὸν ἐν κείνοις ἀδυσωπήτον, Ὅ μοι ἄρα ἐμοῦ καὶ τὰ ψευδῆ μύρτιον, καὶ ἀποφθῆναι ἄρα δὲ δίκαιον. οὕτω δὲ δεῖ καὶ πρὸς τοῖς ἀποιώτας ἀργυρεῖον ἀιταίρην, προσήχομενον ἐν τοῖς μὴτε μεγάλοις, μὴτε δεσπαραιτήτοις. Ἀρχέλαος μὲν γὰρ ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἄρα δὲ δειπνον ἀιτηθεὶς ἐκπαύμα χρυσοῦ ἄρα δὲ ἀιθεροῦ μηδὲν ἠχρυσῶντος καλὸν ἢ δὲ λαμβάνειν, ἐκέλευσεν Εὐεπίδην τὸν παῖδα δούναν, καὶ πρὸς τὸν ἀιθερον ἐκείνον ἀποβλέψας, Σὺ μὲν (εἶπεν) ἀιτηθὲν ἐπιτήδεος εἶ, καὶ μὴ λαμβάνειν. οὐδὲ δὲ, λαμβανέμεν καὶ μὴ ἀιτῆν. ἄρα δὲ τῶν διδόναι καὶ χρεῖζουσαι κύριον εἰπὼν δὲ κρίνον, ἀλλὰ μὴ δὲ δυσωποῦμενον. ἡμεῖς δὲ πολλὰκις ἀιθεροῖς ἐπιτήδεος καὶ οἰκείους καὶ δεομένους πρὸς ἑαυτοῖς, ἐτέροις ἀιτούσιν ἐνδελεχῶς καὶ ἰταμῶς ἐδωκαμεν, οὐ δούναν θελήσαντες, ἀλλὰ ἀρνήσασθαι μὴ διωπῆντες. ὡς ἄρα Ἀντίγονος ὁ γέρον ἄρα δὲ Βίαντος ἐνοχληθεὶς πολλάκις, Δότε (εἶπε) Βίαντι τάλαντον, καὶ ἀνάκη καὶ τοῖς τῶν βασιλέων μάλιτα ἐμμελῆς ἡὼ καὶ πιθανὸς ἀποτελεῖσθαι τὰ τοιαῦτα. κωικῶδὲ γὰρ ποτε δραχμῶν ἀιτήσαντος αὐτὸν, Οὐ βασιλικὸν (ἔφη) δὲ δόμα. τῶν ὑποτυχόντος; Δὸς οἶμαι μοι τάλαντον, ἀπιώτησεν. Ἀλλὰ κωικῶν δὲ λήμμα. Διογῆνης μὲν ἔν τοῖς ἀνδριάντας ἢ τῶν ἐν Κεραμῆκῶ, καὶ πρὸς τοῖς θαυμάζοντας ἔλεγον ἀπολυγχεῖν μελετᾶν. ἡμῖν δὲ πρῶτον ἐμμελετήτεον ἐστὶ τοῖς φασίλοις, καὶ γυμνασεῖν πρὸς τὰ μικρὰ, πρὸς δὲ ἀρνεῖσθαι τοῖς ἀιτούσιν οὐ προσήκοντος ληψόμενοις.

ως αν μειζοσιν αποτευξουσιν επι κυρην έχουδρ. Οδθενος γδ (ως ο Δημοσθενος φησιν) εις α μη δει καταναλωσασ τα παρηγο, τω μη παροντων διπορησε πρως α δει. γιγνεται η ημιν πολ-
λεπλάσιον ο αιχρον, οταν ελλίπωμυ εις τα καλα, πλο-
νάσαιτες εις πετιοις. επει η ε χρημη μόνον η δυσωπία
κακη η αγνώμων βετι οικονόμος, δηα η πετι τα μεζονα πα-
ρατειται ο συμφερον τδ λογιμοδ, (η γδ ια εον νοσούντες ου
πρωκαλεμυ τ εμπφρον, αιχμωμυροι τ σιωήηη η πασι
διδοσκαλοισ ανηη τ χρησων, τοις πωδραμυ ληντας αιχμωμυα
και δικιω έχοντες πολλακις οκ εωμυ ειπειν τ ωφέλιμον η
αχρημον, δλλ οικειν πνός συζητοις ηφ χαλειζομυροι, παρε-
δωκαμυ εμππυηγεισαμ. τελοσ η πολλοις βετι ιδειν και τω
φιλοσοφην λεγομυων, Επικυραιοις η Στωικου οντας, ουχ
ελομυοις οδε κριναντας, δλλ α ποροτεμυοις δυσωποδσιν οι-
κειοις και φίλοις) φερε δη η πωδραμυ πορρωθεν εν τοις ε-
πιτυροδσι και μικροδσ γυμνάσωμυ εαυτοις, εζηζοντες μητε
κυρην, μητε γαφ η δυσωπίαν χρησασαι μητε καταλύειν
εν φάυλω πωδραμυ, βελτίονοσ παροντοσ, οπι πολλακις ο
πωδραμυ ησάπατα ο ημασ. δλλ ετοισ ενεκα, και η πωδραμυ
κρον, αιχρσασαι ο βέλιον. ως πω οι Πυθαγορειοι παρεφύ-
λαπον αει μηδε ποτε τα δδζιω μηρω τον βίωνομον οπιπη-
ναι, μηδε τον ερπον ανηη τδ πετιοδ λαβην, τω άλλων επι-
σοσ έχοντων, εζηζον δε, και θυσαι ποιούμυροι η γάμον, η πινα
άλλω τοιαύτω αποδοχίω, μη τον ασασάμυροι και η
πωδραμυ, μάλλον η τον βίωμου η χρησόν. ο γδ ούτωσ
εζηζοι και ασκήσοι, δικιω τοσ εσαμ, μάλλον η όλωσ ανε-
πιγέρητοσ εν τοις μεζοσι. πωδραμυ ούω ασκήσοισ ιχμυα και
αυτα τω η χρησίμων επι λογιμοδων πορωτοσ βετι ο διδά-
σκων και απομυμησοκων οπι πασι μω τοις πατεσι ανελου-
γαι η τοις νοσημασιν, α φδύγη δι αυτω δδομυ, α δδζίαμ
φιλοδδζίαμ, η λυπαμ φιληδονίαμ, και ποιοι μαλακίαμ, και
φιλονκίαμ ηπια και καλαδίαμ. τη η δυσωπία συμπεθηκεν
ατεχνωσ φδρηόση και πνον αδδζίαμ, εις πω εμβάλλην εαυ-
τω. αιχμωμυροι γδ ανηηλεγη τοις αγνωμόνωσ δυσωποδ-
σιν, υφερον δυσωποδνται ται δικιωσ εικα λουταμ, και δε-
διοτοι μεμυ εν λαφραν, πολλακις αιχμωμυ εμολογομυ-
κλωσ πορωδοιοι. και γδ αντωιτωσ ερμυειον φίλου δυσ-
ωπηθεν τεσ ανηηπειν, οκ έχοντες, αγημονοοσι μετ ολί-
γον εζελεχμομυροι. και βοήησην ομολογησαστεσ ενιοις,
δικιω έχουσιν. ειτα τοις ετέροισ διαπραπέντεσ, αποκρυ-
ωπονται η δραπετδοιοι. πολλοις η και πετι γάμου η πετι
θυγατροσ η αδελφησ εις ομολογιασ αλισιτελη κατακλεισασα
δυσωπία, η δδεσασα παλιν αναγκάζη μεταπηθεμυοισ. ο
μω γδ ειπων οπι πωρτεσ οι τω Ασιαν και οι κυριωτεσ εν
δουλοδοιοισ ανηηφρω δια ο μη δυσασασα μιαν ειπειν
τ ουσυμαβίω, οκ εασουδασειν, δλλ εσκωφε τοις η δικ-
ωπομυοις, και μηδεν ειπωσιν, εζεσιν οφρω επάροσι μόνον
η κατω κίφασι, πολλασ αβουλήτοισ και ατόποισ υσπουρ-
γίασ διαφδύγην. τω γδ σιωπη η μω Ευελπίδησ φησιν τοις
σοφοις αποκεισιν εη) κινδυβόμω δε μάλλον ανηησ δειωσ
πωδραμυ τοις αγνώμονασ. επει τοις χαλειντασ βετι και παρη-
γορησασ. και πωδραμυ γε δει και συκα τω επιφανων
και αγαθων ανδρων έχην αποφθεγμασ, και μνημονόειν
πωδραμυ τοις δυσωπομυοισ οιον ο Φωκίωνοσ πωδραμυ Αντιπατρον,

ut maioribus in rebus nobis non desit copia opitu-
landi iis quibus recusatio adhiberi non debet. Re-
ctè enim Demosthenes, Nemo, inquit, praesenti-
bus in quæ non debuit infumtis, absentium copia
ad usus necessarios consequetur. multiplicatur au-
tè nobis turpitude, si abundantes in ociosis rebus,
inopes simus in pulcris. Enimverò vitiosus pudor
non in pecunia modò dispensanda prauos nos &
iniquos, sed etiam in maioribus rebus facit ut re-
spuamus quæ recta ratio vtiliter suggererat. quippe
ægotantes, non peritum accersimus medicum,
pudore nobis familiaris moti: & liberis magistròs
loco bonorum præficimus eos qui nobis operam
suam obtrudunt: & litis nostræ patrociniùm non
vtili & in foro versato committimus alicui, sed gra-
tificandi studio amici alicuius aut cognati filio eã
ostendi sui materiam offerimus: deniq; inue-
nias, qui philosophantiùm nomen gerentes, Epicu-
rei aut Stoici fiunt non iudicio aliquo, sed ob pu-
dorem ineptum vrgentibus familiaribus & amicis
se addentes. Quæ cum sint, age dum in vilibus ac
quotidianis rebus eminens nos condocefaciamus,
ut neq; tonsore neque pictore pudore inepto im-
pulsivtatur, neq; in diuersorio incommodo diuer-
tamus, omisso commodiore quod ad manum est,
quia caupo nos sæpe salutauerit: sed adsuescendi
gratia vtatur eo q; melius est, etiamsi leue sit dif-
crimen. quomodo Pythagorei obseruabãt, ne vn-
quam dextro femori sinistrum imponderent, neve
parem numerum pro impari acciperet, cum reliqua
æqualiter haberent. Adsuescendum est etiam, ut ad
sacrificiùm, nuptias aut conuiuium inuitemus non
eum potius qui nos salutauit aut occurrit, quam
beneuolum & vtilem. Qui enim sic fuerit exercita-
tus, is in maioribus non modò non capietur, sed ne-
tentabitur quidem à vitio. Atque hæc de exerci-
tatione dicta sufficiant. De ratiocinationibus au-
tem vtilibus prima hæc est qua docemur & admo-
nemur: Cum omnibus aliis affectibus ac morbis
animi ea comitari ipsa mala, quæ illorù opera eui-
tare volueramus: ut ambitioni infamiã, cupiditatì
voluptatum dolores, molliciei labores, cõtenden-
di studio damnationes & partes inferiores: tũ ve-
rò inepto pudori hoc planè vsuvenire, ut qui eum
secuti fumũ fugiunt, in ignem incidãt. dum enim
verentur cõtadicere iniquè vrgentibus, postmo-
dò pudore turpi afficiuntur in iustas illapsi accusa-
tiones, & ob metum exiguæ reprehensionis, ple-
runque apertum dedecus sustinēt. Etenim amico
pecuniam flagitanti, denegare ob ineptum pudore
non aufi, carentes ea ipsi, paulo post turpiter
stãt re patefacta. eodemq; modo polliciti se patro-
cinaturos alicui in iudicio, pudore alterius partis
ducti vadimoniũ deserunt. Multos etiã pudor vi-
tiosus in stipulationem nupriarũ filiarũ sororisve in-
utilem coniectos, mentiri murata sententia cogit.
Dixit quidam, non seriò tamen, sed iocans, omnes
Asiarum incolas vni seruire homini, ideò quòd vnicã
syllabam Non pronuntiare nequirent. at qui im-
probè vrgentur ad peccandũ pudoris metu, ii et-
iamsi nihil dicant, saltè sublato supercilio, oculisve
in terram defixis, multa possunt aduersa ipsis & ab-
surda euitare ministeria. Etenim silentium Euri-
pides sapientibus esse dixit responsum. videmur a-
magis eo aduersus iniquos opus habere. Nam ver-
bis quidè possumus placare vrbanos homines. ad
quam rem in promptu sunt habenda multa illustriũ ac bonorum virorũ dicta. quale est Phocionis ad Antipatrum,

Non potes me simul & amicū habere & adulatorē, & Atheniensibus quadā in festiuitate iubentibus eum stipē conferre ac plaudentibus, Pudeat verò me, inquit, si vobis contribuam, huic non retribuam, Callicle creditore suo monstrato. paupertatem enim non fateri turpe est, vt ait Thucydides, sed turpius re ipsa non effugere. At qui ob fatuitatem & molliciem passus sibi incuti pudorem, petenti dicere metuens,

Non est in antris argentum hospes candidum,
ac quali pignus deinde promissionem emittit:
Non are fabricatis hunc pudor illigat
Compedibus.

Perfæus cuidam sociorum argētum mutuo dans, in foro & apud menfarium contractum confecit, scilicet memor Hesiodi præcepti:

Quin etiam fratri testem ridens adhibeto.
cumq; alter admiraretur, ac diceret, Adeone Perfæe omnia secundum ius? Omnino, respōdit, vt amicē recipiam, neque iure experiar in reperendo. Multi n. inuitō ob pudorem vitiosum ommissa cautione, deinde lege agere suscepta inimicitia opus habuerunt. Rursus Plato Heliconi Cyziceno epistolam ad Dionysium tradēs, à probitate hominem & moderatione animi laudauit: sed epistolā his verbis claudit: Hæc ad te scribo de homine, qđ animal natura est mutabile. Xenocratem verò, quanuis austeris hominem moribus, pudor tamē ineptus flexit, vt Polysperchonti cōmendaret hominē, vt res docuit, nō probum. comiter enim exceptus à Macedone, & interrogatus ecqua re opus haberet, talentum petiit. dedit hoc Polysperchon: sed Xenocratem monuit per literas, vt accuratius posthac examinaret quos cōmendare vellet. Atq; hoc quidē Xenocrati ignoratione vsu venit. Nos autē sæpe cum optimē nouimus malos, litteras tamen & pecuniam largimur, nobisq; ipsis nocemus. neq; id cum voluptate aliqua vt qui scortis adulatoribusve donant: sed indignē interim molesteq; ferentes impudentiam hominū, nostram rationē quæ vi facta subuertat. Quod si aliās, maximē ad eos qui nobis pudorē incutere volūt, dicere licet: *Intelligo bene quid facturus sim mali,* falsum diciturus testimonium, iniuste iudicaturus, inutilem legem probaturus, alienum æs contrahens eius causa qui nō reddet. Neq; verò vllus est animi morbus, vbi pœnitentia non iam consequatur, sed statim in ipsa actione præstō fit: vt fit cum inepto pudori indulgemus. nam dantes molestiā percipimus, & testimonium ferentes pudore suffundimur, & adiuuamus cum infamia, & promissa nō implentes conuincimur. Quod enim ad cōtradendum sumus imbecilli, fit vt multa recipiamus iis quibuscum viuimus, quæ præstare nō possumus, vt commendationes in aulam, & ad principes: quia scilicet nolumus & non audemus etiā dicere, Non nouit nos rex, alios magis respicit. Lysander quidem, cum à se animum Agesilai abalienasset, & ob gloriā tamen putaretur apud eum plurimum posse, non veritus est cōmendationē à se petentes ad illum reuocare, iubens ad alios ire, ac per eos rem tentare, qui largius ipso apud regem possent. Non enim turpe est non omnia posse: sed quod non possis, & ad quod factus non sis, id in te recipere & vi velle consequi, præterquam quod turpe, etiam molestissimum est. Rursus ab alio principio ordiamur. Oportet mediocria & conuenientia officia petentibus præstare alacriter,

A Οὐ δυνάσασθαι μοι καὶ φίλον ἔχειν καὶ κλέσσειν. καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἔπειθ' αὐτὸν ἐν εὐρυίᾳ, καὶ κερδοῦντας, Αἰζυμώμαι (εἶπεν) ὑμῖν μὴ ἐπιδοδίδειν, τούτω δὲ μὴ ἀποδοδίδειν. Καλλικλέα δειξάσας τὸν δανειζόμενον αὐτοῦ. πενίαν γὰρ οὐχ ὁμολογεῖν αἰσχρὸν. (ὡς ὁ Θεοκυδίδης Φησὶν) ἀλλ' ἔργω μὴ ἀφ' αὐτῶν ἀναίτιον. ὁ δὲ ἀβελτηρία καὶ μαλακία πρὸς τὸν αἰτιώτα δυνωπύμῃνος εἶπεν, Οὐκ ἔσ' ἐν αἰσχρῶν λελυκὸς ὡς ξένης ἀργυροῦ. εἶπα, ὡς πρὸς εἰς ἕνα, πρὸς ἐμὸν τὴν ἐπαγγελίαν, ἀλλ' οὐδὲ ἀχάκθ' οἰοῖν ἐξ ἄλλου πέδασι. ὁ δὲ Περσῆος ἀργυροῦ ἐπιδοδίδειν, δι' ἀργυροῦ καὶ βαπτέτης ἐποιεῖτο τὸ συμβόλαιον. μεμνημένος δὲ ἡγήσατο τὴν Ἡσιόδου λέγοντος,

Καὶ τε κασιγνήτω γέλασας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι. *Γαυμάσαντος ἢ σκείνου καὶ εἰπόντος, Οὕτως ὡς Περσῆος νομικῶς. Ναι (εἶπεν) ἵνα φιλικῶς ἀπολάβω, καὶ μνημονικῶς ἀπατήσω.* πολλοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἀφ' αὐτοῦ πρὸς ἐμὸν δὲ πρὸν, ὑπερὸν ἐχρήσαντο τοῖς νομίμοις μετ' ἑσπρας. πάλιν ὁ Πλάτων Ἐλίκωνι τῷ Κυζικηνῷ διδοὺς πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῶν, ἐπήνεσεν αὐτὸν ὡς ἐπεικῆ καὶ μέτερον εἶπα πρὸς ἐξ ἄλλου τῆ ἐπιστολῆς τελευτῶσῃ, Γράφω δὲ σοὶ τῶν πρὸς αὐτῶν ἀφ' αὐτοῦ, ζῶντος φύσεως ἀποδοδίδου. Ξενοκράτης ἢ, καὶ πρὸς αὐτῶν ὡς τὸν ἑσπρον, ὅμοιος ἔστω δυνωπίας ἐκάμψθη, καὶ σιωπῆσθε Πολυαπέρχοντι δι' ἐπιστολῆς ἀφ' αὐτοῦ, οὐχ ἔσθ' ὡς ἔργον ἐδίδε. δεξιωσαμένου δὲ αὐτοῦ τὸ Μακεδόνος, καὶ πυρομένου μὴ πινος ἔχειν χρεῖαν, ἠτήσατο τὰ λατῶν. ὁ δὲ σκείνα μὴ ἔδωκε, Ξενοκράτης δὲ ἐγράψεν, παρανοῶν ἐπιμελέστερον τὸ λοιπὸν ἐξετάζον οἷς σιωπῆσθαι. ὁ μὲν οὖν Ξενοκράτης ἠγνόησεν ἡμεῖς δὲ καὶ πᾶν πολλὰς ἐπιστάμῃνοι τοῖς πονηροῖς, καὶ γράμματ' αὐτοῦ ἐμὸν καὶ χρεῖματ' αὐτοῦ, βλάπτοντες ἑαυτοῖς, ἢ μὴ ἴδοντες, (ὡς πρὸς οἱ τῶν ἐπαύρας χαλεπῶν καὶ τοῖς κλέσσειν) ἀλλὰ διεχρησάμενοι καὶ βαρυνόμενοι τὴν αἰσίδα ἀναβέπουσαν ἡμῶν καὶ κατὰ βία ζορδύλων τ' λογισμῶν. εἰ γὰρ πρὸς ἄλλο τι, καὶ πρὸς τοῖς δὲ ἀποδοῦντας ἐξέσθ' εἶπεν ὁ, - μεμνημένω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακὰ, τὰ ψαδῆ μῆρτυραν, ἢ τὰ μὴ δίχστα κείων, ἢ τὰ μὴ συμφέροντα χρεστοῖαν, ἢ δανειζόμενος ἔσθ' τὸ μὴ ἀποδοῦντος. διὸ μὲν παθῶν μάλα τὰ δυνωπείαται, τὸ μέγα οὐχ ὑπερὸν, ἀλλ' ὅτις ἐσθ' οἷς πρὸς ἐπιπέρι. καὶ γὰρ διδοῦντες ἀχρῶμετα, καὶ μῆρτυροῦντες, ἀχρῶμετα, καὶ σιωπῆσθοντες, ἀδδοῦμετα, καὶ μὴ παρέχοντες, ἐλδοῦμετα. πολλὰ γὰρ, ὡς ἀδενείας τὸ ἀπιλέγθ' ἢ, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἡμῖν ὑπὸ χροῦμετα τοῖς ἀεὶ παροδοσιν. ὡς συστάσθ' ἐν αὐλαῖς, καὶ πρὸς ἡγεμόνας ἐπιπέρι, μὴ βουλόμενοι μὴ δὲ ἀπονοῦντες εἶπεν, Οὐκ εἶδεν ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἑτέροις ὁρᾶ μάλλον. ὡς Λύσανδρος Ἀγνοῖα πρὸς κεκρουκῶς, ἀξιούμενος δὲ μέγιστοι δυνάσθαι παρ' αὐτῶν ἀφ' αὐτῶν δόξαν, οὐκ ἠγνώετο παρατεῖσθαι τοῖς ἐπιτογχοῦντας, ἀπιέναι πρὸς ἑτέροις κελδύων, καὶ πρὸς αὐτῶν μᾶλλον αὐτῶν πρὸς τὰ βασιλεὺς δυνωπύμῃνων. οὐ γὰρ ἀχρῶν ὁ μὴ πᾶντα δυνάσθαι. ὁ δὲ, μὴ δυνωπύμῃνοι ἢ μὴ πεφυκῶς ἀναδέχεσθαι τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἀβίαζεσθαι, πρὸς τὰ ἀχρῶν καὶ λυπηρότατον ὅστιν ἀπὸ ἄλλης δὲ ἀρχῆς τὰ μὴ μέτετα, καὶ πρὸς πᾶσι δὲ πρὸς ἡμῶν ἔσθ' οὐργεῖν τοῖς ἀξίωσι,

B
C
D
E
F

μη δυσωπουμύοις, ἀλλ' εἰκόντας· ἐν δὲ τοῖς βλαβεροῖς καὶ ἀ-
 τόποις τῶν Ζιῶντος αἰεὶ παρ' ἑαυτὸν ἔχον, ὅς ἀπορμήσας ἔτι
 νεανίσκῳ τῷ σιωπῶντι τῷ δὲ τείχεσσι ἡσυχῆ βαδίζοντι, καὶ πυ-
 θόμενος ὅτι φιλῶν φίλον ἀξιοῦντα μὲν τυρῶν αὐτῶν παρ' αὐτῶν,
Τί λέγεις (Φοῖν) ἀβέλτερε; σέ μιν ἐκείνος ἀγνωμονῶν καὶ ἀ-
 δικῶν ἔδεδίεν, ὅσῳ δὲ ἀγνώμων σὺ ὅσον ἐκείνον ἔσῃ τῶν δικαίων
 οὐτάρρῳσ' ἔσῃ σὴναι; ὁ μὲν γὰρ εἰπὼν, παρὶ τὸν ποταμὸν ὅστις
 ἄρξῃσιν ἑπλῶν ἀπονηρία, κακῶς ἐτίθει μισοῦμενον ἀμύ-
 νεσθαι τὴν κακίαν· ὁ δὲ τοῖς ἀναδῶς καὶ ἀδυσωπήτως ἐνο-
 χλοῦσθαι ἀποτελεσθαι τὰ ἀδυσωπήτω, καὶ μὴ χαρίζε-
 σθαι τὰ ἀγρᾶ τοῖς ἀναγνώστοις ἀγνώμων, ὀρθῶς καὶ δι-
 καίως γνώμενον ὅστις ἔσῃ τῶν νομῶν ἔχοντων. ἐπιτίθει τῶν
 δυσωποιῶντων τοῖς μὲν ἀδόξοις καὶ ἀπείροις καὶ μηδενὸς ἀξίοις
 οὐ μέγα ἔργον ἀπῆλθεν· ἀλλὰ καὶ μὲν γέλωτος ἔνοι καὶ μετὰ
 σκώμματος ἐκκλίνοισι τοῖς τοιοῦτοις, ὡς Θεόκελος δὲ παρ'
 αὐτῶν ἐν βαλανεῖῳ ἑλεγε γίδα κίχρα μύρων, τῶν μὲν ἕξου, τῶν
 δὲ γνώριμου κλέπτου, μὲν παιδίας ἀμφοτέρωθεν διεκρούσα-
 το, εἰπὼν, **Σέ μιν οὐκ οἶδα, σέ δὲ οἶδα.** Λισιμάχη δὲ Ἀ-
 πλῶσιν ἢ τῆς πολιάδος ἱέρεια τῶν τὰ ἱερά παρὰ τὰ ἀγρῶντων
 ὀρεώμενον ἔγχεα κελθόντων, **Ἄλλ' ἔγωγε** (εἶπε) μὴ καὶ
 τῶτο πάτερον γῆναι. καὶ Ἀντήνος παρὰ τὴν νεανίσκον γε-
 γνότα μὲν ἐκ λογαροῦ χαρίεντος, αὐτὸν δὲ ἀπολμον ὄντα καὶ
 μαλακόν, ἀξιοῦντα ὅτι παρὰ τῶν, **Παρ' ἐμοί** (Φοῖν) ὡ
 μισοῦμενον ἀνδραγαθίας εἶσιν ἔπαρτα ἀνδραγαθίας ἕμης. καὶ μὲν
 εἰπὼν ὅτι δυσωπῶν ἐνδοξος ἢ καὶ δυνάτος, (οἱ δὲ μάλιστα καὶ
 διεπαρῆται καὶ διεπαρῆται παρὰ τῶν κείνων καὶ τῶν χρε-
 πνίας ἐν τῷ γένοντες εἶσιν) ὁ μὲν ἔπαρξεν ὁ Κάτων νέος ἐπι-
 ῶν παρὰ Κάτων, ὅτι αὐτῶν φαιεῖν ῥάδιον ἴσως οὐδὲ ἀναγ-
 χῶν. ὁ γὰρ Κάτων ἰὼ μὲν ἐν ἀξιώματι τῶν Ῥωμαίων μεγί-
 στω, καὶ τότε τὴν ἡμιπικίαν ἀρχὴν εἶχεν· ἀπέβη δὲ παρὰ τὸν
 Κάτων τετραγώνον ὅτι τῶν δημοσίου ἑταίρου, παρατησῶ-
 μένος πῶτα τῶν ἐξημιωμένων ἔσῃ αὐτῶν, καὶ λιπαρῆς ἐγένε-
 ται δεισιπῶς παρὰ τὸν ἀξιοῦμενος. ἀρξῆς δὲ δυσαναγετήσας
 ἐκείνος, **Αἰσρόν ὅστις** (εἶπε) Κάτλε σέ τὸν ἡμιπικίαν ἀπαλα-
 γῆναι μὴ βουλόμενον ἐν τῷ τῶν ἐμῶν ὑπηρετῶν ἔλκε-
 σθαι. καὶ ὁ Κάτων ἀγνώμων, ὅπως ὀργὴν ἀπῆλθε. σκόπε δὲ
 καὶ τῶν Ἀγροίλων, καὶ τῶν Θεμιστοκλέους ὅτι κείνους ἐπὶ καὶ
 μετεώτερον. ὁ μὲν γὰρ Ἀγροίλων παρὰ τῶν παρὰ τῶν κελεύ-
 μένος κρίναι πῶτα δίκην τῶν νόμων, **Ἄλλ' ἔγωγε** (εἶπε)
 " **πάτερ** πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐδίδαχόμενον ἀπὸ ἀρχῆς· διὸ καὶ νῦν
 " **σοὶ** πείθεσθαι μὴδὲν ποῖν παρὰ νόμον, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς παρὰ
 τὸν Σιμωνίδην ἀξιοῦντα πῶτα μὴ δικαίων, **Οὐτ' αὖ σὺ ποιητῆς**
 " **ἀγαθὸς** εἶπες (εἶπε) τῶν μέλων ἀδῶν, ἔτ' ἀνέγω χρεῖστος ἀρ-
 " **χῶν,** τῶν νόμων κείνων· καίτοι ἔτι τῶν ποδῶν παρὰ τῶν
 λύσει ἀμετέραν, ὡς Γλάτων ἔλεγε, καὶ πόλεις πόλεις καὶ
 φίλοι φίλοι ἀφ' ἑαυτῶν παρὰ τῶν ἀδῶν τε καὶ πά-
 γροισιν, ἀλλὰ ἔτι τῶν νόμων καὶ δικαίων πλημμέλειαι.
 ἀλλ' ὅμως ἔνοι τῶν ἐμῶν καὶ γράμμασι καὶ μέτροις ἀ-
 κείβηται αὐτοῖς φυλάττοντες, ἑτέροις δὲ ἀρχαῖς καὶ κείροις καὶ
 παρὰ τῶν ἀξιοῦσιν ὀλιγαρχῶν τῶν καλῶς ἔχοντες. διὸ καὶ τούτω
 μάλιστα χρεῖστος παρὰ τῶν αὐτῶν. ἐν τῷ γένοντι σοὶ δικαίον ἢ ῥή-
 τωρ, ἢ βυλευόντι δημαγωγός; ὁμολόγησεν, εἰ μὴ ἐκείνος σοφί-
 κίση παρὰ τὸν ἀξιοῦμενος, ἢ βαρβαρίση δημαγωγός. οὐ γὰρ ἔθε-
 λῆσθαι ἀπὸ τῶν φαινομένων ἀγρόν. εἰσὶν γὰρ ὀλιγαρχῶν ὅσῳ
 σὺ κρούσῃ φωνήεντι φωνήεν ὡς τὰ λέγειν ἔσῃ μὲν ὄντας.

non victos incusso ab iis pudore, sed vltro concedentes. in damnosis autem & absurdis semper Ze-
 nonis illud habere in promptu, qui cum obuiam ef-
 set factus adolescenti cuida familiari suo iuxta mu-
 ru sensim ambulanti, & audiret eum fuga se subdu-
 cere amico postulati vt falsum pro ipso diceret te-
 stimoniū: Quid ais, inquit, stulte? iste improbe in-
 iusteq; agens te non fugit, neq; veretur: tu eum in
 iusta re subsistere non audes? Qui enim dixit ne-
 quitiam aduersus hominem nequam nō esse ma-
 lam armaturam, is malē adsuēfacere voluit nos vt
 imitando vlcisceremur maliciam. At impuden-
 ter nobis molestos, & ad vitiosum vrgentes pud-
 orem, vacuitate pudoris amoliri, neq; ob verecun-
 diam hominibus perfrieta frontis gratificari, opus
 est iustum ac rectum, & quidem hominis cordati.
 Iam obscuris, abiectis, & nullius precii hominibus,
 cum ii nos improbe incessunt, resistere non est
 magni laboris: sed quidam cum risu & fanna tales
 reiiciunt. vt Theocritus: qui cum in balneo duo
 strigilem ab ipso vtendam peterent, alter peregri-
 nus, alter notus furtorum, iocosē vtrunq; remo-
 uuit, dicens, Te non noui, te verò noui. Et Lyfima-
 che Athenis Miueruz Poliadis antistita, cum aga-
 sones sacra adportantes infundere iuberent: Ve-
 reor, inquit, ne hoc quoque in cōsuetudinem tra-
 hatur. Et Antigonus adolescenti cuidam egregii
 centurionis filio timido atq; molli, cum is ornari
 & produci ad honores postularer: Apud me, in-
 quit, ὁ adolescens, propriae, nō patriae virtutis sunt
 praemia. Verum vbi is qui instat nobis, in honore
 est: & cum potentia (quod genus hominum diffi-
 cillimē possunt auerti & excusationib. flecti, cum
 in iudiciis aut comitiis sentētias nostras experunt)
 fortassis neq; facile, neq; necessarium facto videat-
 ur id, quod egit Cato iuuenis etiamnum aduersus
 Catulum. Is Catulus inter Romanos dignitate
 princeps, quo tempore censuram gerebat, ad Ca-
 tonem accessit, tuncque storem, deprecaturus pro
 quodam cui Cato multam dixerat. cumq; vrgeret
 precando, tandem impatientia impulsus Ca-
 to, Turpe est, inquit, Catule te censorem hinc dis-
 cedere nolentem à licitoribus trahi. ita Catulus
 pudore perfusus, iratus abiit. Moderationis & æ-
 quitatis plus habent dicta Agefilai & Themistoclis.
 Agefilaus in quodā iudicio iussus à patre sen-
 tentiam à legibus alienam ferre: à te, inquit, mi pa-
 ter iam inde ab initio edoctus sum legibus parere.
 itaq; etiam nunc tibi obtemperabo, nihil in leges
 peccando. Themistocles Simonidi postulati rem-
 iniustam, Neq; tu, inquit, poeta esses bonus, si cō-
 tra carminis legem caneres: neque ego bonus ma-
 giftratus, si iudicarem secus quàm est iustum. Et
 verò non ob pedis ad lyram inconcinnitatem, vt
 Plato dicebat, vrbes vrbibus, amici amicis infesti
 redditu extrema inferunt accipiuntq; damna: sed
 ob iuris & legum violationem. & tamen sunt qui
 cum accuratam in cantilenis, litteris, versibusque
 feruent rationem, alios volunt in magistratu, iu-
 diciis, actionibusq; id quod rectum est negligere.
 quibus maximē hoc modo occurrendum est. Fla-
 gitat aliquid à te ius dicente orator, aut consulente
 in publicum? dic te morem ei gesturum, si in
 exordio solœcismum, aut in narratione barbari-
 smum admittere velit. nolet enim, ob turpitudinis
 speciem: cum videamus quosdam etiam vocalem
 cum vocali concurrentem in dicendo non ferre.

Rursum aliquem illustrium virorum improbi aliquid abs te contendentem, iube saltando per forum exire, aut peruerso vultu, si neget hoc, iam tuum est quærare, Vtrum sit turpius solæcisimum facere, & vultum peruertere, an legem violare, periurii se obligare, iniuste malo quam bono plus tribuere? Nicolstratus Argiuus, Archidamum petentem vt Cromnum sibi traderet, ac promittentem eo nomine magnam vim pecunie, & Lacænae mulieris quamcunq; vellet matrimonium, negauit ab Hercule genus ducere. nam Herculem circumiuisse terras, vt malos interficeret: Archidamum conari de bonis malos facere. Ita nos quoq; homini, qui vir bonus atque præclarus haberi velit, postulanti aliquid improbius & vim facienti dicemus, Indigna eum sua nobilitate & virtute agere. In vitiosis autem hoc considerabis, an avarus tua importunitate possit eò adigi, vt talentum det mutuum absq; syngrapha, aut ambitiosus, vt primo loco cedat, aut magistratus gerendi cupidus, vt petitionem dignitatis omittat spe proposita potiundi. Indignum quippe fuerit reuera, cum videamus hos in vitiosis istis affectionibus, rigidos, inuictos, immutabilesq; pertendere: nos, qui profitemur honesti & iustitiæ studium, nõ esse nostrum ipsorum compotes, sed subuerti & prodere virtutem. Etenim si qui poscendo pudorem nobis volut in cutere, id faciunt gloriæ ac potentiæ parandæ gratia: absurdum est nos ornandis augendisq; aliis, nobis ipsis dedecus & infamiam conficere, sicut qui in certaminibus præmia iniuste tribuunt, & in designandis magistratibus suffragia ad gratiam ferunt: ii dum aliis perperam honores, coronas, & gloriam conciliant, se ipsos bona opinione & honestate spoliant. Sin id pecuniæ causa faciunt, qui non videatur flagitium, nostram nos gloriam & virtutem prodigere, vt crumena alterius fiat onustior? Atqui hæc plerisq; ad animum accidunt, neque fallit ipsos peccare se. sicut qui magna pocula ebibere coguntur, ægrè & gementes vultumque distorquentes perficiunt mandatum. Sed imbecillitas ista animi similis est temperamento corporis quod neque calorem possit ferre, neque frigus. Nam & laudati ab iis, qui petendo pudorem denegandi in cutere volunt, protinus franguntur atque emolliuntur: & ad omnem reprehensionis strepitum, omnemq; suspensionem repulsam pententium tremunt atq; expanescunt. Oportet autem animo aduersus vtrunq; obfirmato, neq; terrentibus neq; adulatibus cedere. Equidem Thucydides docet, quandoquidem necessario potentiam sequatur inuidia, rectè eum sibi cõsulere, qui ob maximas res inuidiam subeat. Nos autè inuidiam haud difficulter vitari putantes, in reprehensiones autem vt nõ incidamus eorum, quibuscum viuimus, vtq; nunquam eos offendamus, fieri non posse videtes: ita bene rem instituemus, si iniquorum potius odia in nos suscipiamus, quam accusationes iustas, vbi illis iniuste operã nauauerimus. Enimuerò à laudibus, quas importuni isti in nos conferunt, prorsum adulterinas, cauendum est summo studio, ne porcorum in morem pruritu & titillatione deliniti patiamur nos tractari ex istorum animi sententia, deiciq; vltro inclinantes. Nihil enim differunt ab his qui crura prostertere volentibus porrigunt, qui aures adulatoribus præbent, nisi quod turpius subuertuntur atq; cadunt,

A ἔτερον πάλιν δυσωποιῦντα τῶν ἐπιφανῶν καὶ ἐδδξῶν, κέ-
λευσον ὀρχοῦ μύρον δι' ἀγορῆς δέελθῃν, ἢ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
πρὸς ὄψωπον ἐὰν ὁ ἄρνηται, σὸς ἔστιν ὁ χαμῶδες εἶπειν, καὶ πύθε-
σαι τὴν ἀγῶν ἔστι, ὅσολοκίση καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ὄψωπον,
ἢ ὁ λῦσαι τὸν νόμον, καὶ τὸ ἀβελῶν τ' ὄρχον, καὶ πλεον νείμαι
τῶν πονηρῶν τῶ ἀγαθῶν τὸ δὲ δίκαιον. ἐπὶ τοίνυν ὡς ἔφαθ' Ἴσι-
χόστρατος ὁ Ἀργεῖος, Ἀρχιδάμου τὸν ἀφ' ἀπείρου ὄψεως αὐτὸν ὅτι
χρημασι πολλοῖς καὶ γὰρ γυναικὸς αἰ βούλεται Λακωνίης
τὸν ἀβελῶν Κραμνον, ὡς ἔφη γεραιέναι τὸν Ἀρχιδάμου
ἀφ' Ἡρακλέους. ἐκείνον μὲν γὰρ ἀποκλινοῦναι τὸν ὄψωπον
πονηρῶν, τῶν δὲ τῶν χρησῶν ποιῆναι πονηρῶν. οὕτω καὶ ἡμῖν
πρὸς αἰσθητὸν ἀξιοῦντα καλὸν καὶ ἀγαθὸν λέγεαθ', ῥητέον,
αὐβιάζῃται καὶ δυσωπῆ, μὴ ἀρεπὸν τῶ ποιῆναι μὴ δὲ ἀξία τῆς
πρὸς αὐτὸν ἀφ' ἀπείρου ὄψεως καὶ ἀρετῆς. ὅτι ὁ τῶν φαύλων ὄραν
δεῖ καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, τὸ φιλαργυρον εἰ δυσωπῆσθαι ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
βολαίης δαίσηται σοὶ τὰ λαόν, ἢ τὸν φιλότιμον πείσης ἐκείνη
ναί τῆς ἀρετῆς, ἢ τὸν φιλαργον τῆς ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, ὅτι δό-
ξον ὄντα καὶ τῆσιν δεινὸν γὰρ αἰ ἀληθῶς φανεῖν, τοῦτοι μὲν ἐν
νοσήμασι καὶ πατήμασιν ἀκάμπτοις ἀφ' ἀπείρου ὄψεως καὶ
διεμετρήτοις, ἡμᾶς δὲ, βουλομένους καὶ φάσκοντες εἶναι φιλο-
κάλους καὶ φιλοδικαίους, μὴ κρατῆν ἑαυτῶν, ἀλλ' ἀναβέπειν
καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως τὴν ἀρετῆν. καὶ γὰρ εἰ μὲν οἱ διεσωπιῶντες,
ὅτι δόξα καὶ δυνάμει τῶ ποιῶσιν, ἀποτὸν ἔστι κασιμωῦσας
ἑτέροις καὶ αὐτοῖς, ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἐαυτοῖς καὶ κακῶς ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
ὡς ἔφαθ' οἱ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἐν τοῖς ἀγῶσι, καὶ χαρίζομα-
νοι ἀφ' ἀπείρου ὄψεως χερσῶν δὲ οὐ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
φαινοῖς ἀλλοῖς καὶ δόξαι, ἀφ' ἀπείρου ὄψεως δὲ ἐνδύον αὐτῶν καὶ
ὁ καλόν. εἰ δὲ χρημάτων ἕνεκα ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ὄψωπον ὄραν
τὸν δυσωποῦντα, πῶς οὐ παρῆσται δεινὸν εἶναι τῆς ἰδίας
δόξης καὶ ἀρετῆς ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, ἵνα ὁ τῶ δεινὸς βαλάντιον βαρῦ-
περὶ γῆρας: καίτοι παρῆσται γὰρ τοῖς πολλοῖς τὰ τοιαῦ-
τα, καὶ οὐ λαοφάνοισιν ἑαυτοῖς ἔξα μὲν τάνοντες, ὡς ἔφαθ' οἱ τὰς
μεγάλαις κύλικας ἐκπίνον ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ζῶντες, μόλις καὶ ἔ-
νοντες, καὶ τὰ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, ἐκτελοῦσι τὸ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
ἀφ' ἀπείρου ὄψεως. ἀλλ' εἰ καὶ τῆς ψυχῆς ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, σάματος καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως κακῶς πεφυκῆ καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως κρύος. ἐπα-
νούμενοι τε γὰρ ὑπὸ τῶν δυσωποιῶντων, πῶς τὰ πασι δρῦ-
πινοῦνται καὶ χαλῶνται, πρὸς τε τῶν μέμψης καὶ ὑφ' ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
τῶ ἀποτυχεμένων φόφωσας καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἐχοσι. δεῖ δὲ αἰ-
παρῆσται καὶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, μὴ τε τοῖς δεδιπλομένοις,
μὴ τε τοῖς καλακῶσι ἐνδύοντες. ὁ μὲν οὖν Θεκυδίδης,
ὡς ἀναγκῶς ἐπομένον τὰ δυνάσασαι τῶ φησὶν ἀφ' ἀπείρου ὄψεως
φησὶ βουλομένους τὸν ὅτι μεγίστοις λαμβάνοντα ὅτι
φθονον: ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν φθονον ἀφ' ἀπείρου ὄψεως οὐ χαλεπὸν ἡ-
γῶνται, ὁ δὲ μέμψης μὴ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως μὴ δὲ λυπηρὸν πη-
νέαθ' τῶν χρωμάτων, ἀφ' ἀπείρου ὄψεως πῶς τὰ πασι ὄραντες, ὄφθως
βελήσασμεθα, τὰς τῶ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἐκδεχόμενοι
μᾶλλον ἢ τῶν δίκαιως ἐφ' ἀπείρου ὄψεως, ἐὰν ἐκείνοις μὴ δι-
κῶς ὑποσπῶνται. καὶ μὲν ἔπαμνον γὰρ τὸν τῶ τῶν δυσ-
ωποιῶντων κίβδηλον ὄντα πῶς τὰ πασι, δεῖ φυλάττειν, καὶ
μὴ πάρος πάρην ὑδάδες, ὑπὸ κησομοῦ καὶ γὰρ γαλισημῆ παρ-
ἔφαθ' ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ῥῆσασαι τὰ δεινῶν, καὶ κατὰ βάλαντον ἑα-
τὸν ὑποκατακλινομένον. ὅσον γὰρ ἀφ' ἀπείρου ὄψεως τῶ τὰ σκέ-
λη τοῖς ὑποσπῶσι παρεχόντων, οἱ τὰ ὡς τοῖς καλακῶσι
σι ἀφ' ἀπείρου ὄψεως, ἀλλ' ἀφ' ἀπείρου ὄψεως ἀφ' ἀπείρου ὄψεως καὶ πῶς τὰ πασι

οί μὲν, ἔχθρας καὶ χολάσας ἀνέντες ἀνθρώποις πονηροῖς, ἢ ἐ-
 λήμονες καὶ φιλένδοξοι καὶ συμπαθεῖς κηθῶσιν· οἱ δὲ
 τοῦαντίον, ἀπεχθείας καὶ κατηγορίας οὐκ ἀαχάσας οὐδὲ
 ἀκινδύοις ἀναδέξασθαι πειθέντες, ὑπὸ τῆς ἐπαμωύ-
 των ὡς μόνους ἀνδρας καὶ μόνους ἀχολακῶν, καὶ νῆ Δία
 σόματα καὶ φωνὰς παρρησιασθέντων. διὸ καὶ Βίων ἀπεί-
 κησε τοὺς τοιοῦτους ἀμφοτέρωθεν, ὑπὸ τῆς ὄψιν ῥαδίως με-
 τὰ φερόμενοις. ὡς παρ' Ἀλεξίνου ἰσορροπὸν τὸν σοφιστὴν πολ-
 λά φαύλα λέγειν ἐν τῷ περὶ πάτω περὶ Σίλπουτος τοῦ
 Μεγάρεως· εἰπόντος δὲ πινος τῆς παρρησίας, Ἀλλὰ μὲν
 ἐκείνος σε περὶ ἐπὶ· Νῆ Δία, φάναι· βέλπτος γὰρ
 ἀνδρῶν ἔστι καὶ ἡμιματότατος. ἀλλὰ Μενέδημος τοῦαντίον,
 ἀχούσας ὡς Ἀλεξίνος αὐτὸν ἐπαμῶνι πολλάκις. Ἐγὼ δὲ
 (εἶπεν) αἰετὴν Ἀλεξίνου. ὡς τε κακὸς ἔστιν ἀνθρώπος, ἢ
 κακὸν ἐπαμῶν, ἢ ὑπὸ χρεῖστος φερόμενος. οὕτως ἀρεστος
 ἔστι καὶ ἀάλωτος ὑπὸ τῆς ποιούτων, καὶ κρατῆρ' ἐκείνης
 τῆς παρρησίας ἢ ὁ Ἀντιθένης Ἡρακλῆς παρρησίας
 παρρησίας, ἀχολακῶν μὲν καὶ χολῶν ἐπὶ ἐπαμῶνι ἀ-
 πείκη. τὴν δὲ ἑὸν ἄλλο ἢ μὴ δυσωπειῖσθαι, μὲν ἀπεί-
 κησε καὶ τοὺς ἐπαμῶνι. ὅρα καὶ τὸ Πιν-
 δάρου, περὶ τὸν λέγοντα περὶ ἀχολῶν καὶ περὶ πῶν ἐπαμ-
 νείν αὐτὸν, εἰπόντος, Κατὰ σοὶ χολῶν ἀποδίδωμι· ποῖα
 γὰρ ἀληθεύει. ὁ τοῖνυν περὶ πῶν τὰ πᾶσι χρησιμὸν
 ἔστι, τοῦτου δὲ μάλιστα τοὺς δυσωπειῖσθαι, ὅταν ἐκβια-
 σθέντες ὑπὸ τῶν πάντων, ὡς γὰρ νόμιμα ἀμύρτωσι καὶ
 ἀφραπῶσιν, ἰσχυρὰς μνημονόων, καὶ τὰ σημεῖα τῆς δημοδ
 καὶ τῆς μεθ' αὐτοῦ τμηνοῦς ὡς ἐαυτοῖς, ἀναλαμβάνειν καὶ
 φυλάττειν ἔπει πλείστον χρόνον. ὡς γὰρ οἱ λίθοι παρρησια-
 σάυτες ὀδοιπόροι, ἢ περὶ ἀκρῶν ἀναδραπέυτες κυβερνήται,
 ἀμνημονόων, οὐκ ἐκείνα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ παρρησια-
 μοια φερόντες καὶ φυλακτόμενοι ἀφελούσιν· οὕτως οἱ
 τὰ τῆς δυσωπίας ἀχολῶν καὶ βλαβερὰ σιωπῶν τὰ μετα-
 νοοῦντι καὶ δακρυόμεν παρρησιασάλλοντες, ἀντλήθονται πάλιν
 ἐαυτῶν ἐν τοῖς ἰμοίοις, καὶ οὐ παρρησιασθῶν ῥαδίως ὑποφε-
 ρόμενοις.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
 Περὶ φθόνου καὶ μίσους.

Υπὸ δὲ καὶ δοκεῖ μὴ τὸν μίσου ἀφάφειν ὁ
 φθόνος, ἀλλ' ὁ αὐτὸς εἶναι. καθ' ὅλου μὲν γὰρ ὡς
 παρ' ἀπολύτου ἡ κακία, τοὺς ἀχολακῶν ἀ-
 πείκῃς πάσῃ κινεμένη δέουσα κακίῃ, πολλὰς
 παρὸς ἀλλήλα σιωπῶν καὶ περιπλοκῶν ἐνδίδωσι (αὐτὰ)
 ὡς παρ' νοσήματα συμπαθεῖ τῆς ἀχολῶν φλεμοναῖς. ὁ γὰρ εὐ-
 τυχῶν, ὁμοίως καὶ τὸ μισοῦντα λυπῆ καὶ τὸ φθονοῦντα. ἀλλ' ἡ τὴν
 εὐνοίαν ἀμφοτέροις νομίζουσα ἀπείκῃ, βέλπτος ἔστι ἀχα-
 θῶν τοῖς πλησίον· καὶ τὸ μισεῖν τὸ φθονεῖν (αὐτὸ εἶναι), ὅτι τὴν ἐ-
 ἀντίαν τῶν φίλων ἔχει παρρησιασθῶν. ἐπεὶ ὁ ἔχων ἔτι τὸν
 αἰ ὁμοιότητες ὡς ἕτερον αἰ ἀφάφει ποιῶσι, καὶ τῶν
 ζητούμεν ἐπὶ μεταδιώξωμεν, ἀπὸ τῆς χυμῶν ἀφάφει-
 νοὶ τῆς παρρησίας. ἡμιματῶν τοῖνυν ὁ μὲν οὐκ ἀφάφει τῆ
 ὅτι ποῖρος, ἢ κρινῶν ἢ περὶ αὐτὸν ἔστιν ὁ μισοῦμενος.

vel inimicitias ac malorum supplicia hominum
 dimittentes, ut misericordes, humanique videan-
 tur: vel contra inimicitias & accusationes non
 necessarias non sine periculo in se recipientes sua-
 fu laudantium, ac solos eos viros, solos adula-
 tionis vacuos, adeoque solos qui vocem & ora
 habeant appellantium. Tales Bio similes esse di-
 cebat amphoratum, quæ auribus apprehensæ fa-
 cilè circumferuntur. Quo modo Alexinum fe-
 runt sophistam inter deambulandum multa ma-
 la dixisse de Stilpone Megarensi: cumque eorum
 qui aderant quidam diceret, atqui Stilpo te nuper
 laudavit: inulisse, Optimus namque vir est & ge-
 nerosissimus. Contra Menedemus, audito se ab
 Alexino sæpe laudari, Ego autem, inquit, semper
 vitupero Alexinum. malus proinde homo est, vel
 qui malum laudat, vel quem bonus vituperat. Ad-
 eò is talibus rebus se mutari aut capi non sinebat:
 tenens nimirum Antisthenei illius Herculis præ-
 ceptum, qui pueros iubebat nemini ipsos laudan-
 ti gratiam habere. quod nihil aliud erat, quam ne
 inepta verecundia capti, laudantibus vicissim a-
 dularentur. At sufficit, puto, illud Pindari, qui
 dicenti, Ego te ubique & apud omnes laudo, Re-
 spondit: & ego tibi gratiam refero: facie enim ut
 verax sis. Quod itaque aduersus omnes animi pra-
 uas affectiones vtile est, eo maximè indigent, qui
 facilè sibi vitiosum pudorem incuti patiuntur. ut
 quando victi eo vitio præter animi propositum
 peccauerunt atque subuersi sunt, acè memoria
 complectantur, eique penitus infigant signa mor-
 fus atque pœnitentiæ, ac plurimum temporis iis
 recordandis & obseruandis tribuant. Sicut enim
 viatores vbi in saxum impegerunt, & nauæ apud
 promontorium aliquod nauim sicubi alliserunt,
 memores sui casus non ista modò ad quæ offen-
 derunt, sed & similia horum perpetuò horrens
 atque vitant: ita qui vitiosi pudoris turpitudi-
 nem & damna continenter pœnitentiæ morsum
 sentiente animo reuoluunt, in simili re cohibe-
 bunt se ipsos, neq; facilè rursus in peccatum pro-
 labentur.

PLVTARCHI DE IN-
 uidia & odio.

TA quidem videtur nihil ab
 odio differre inuidia, sed idè
 esse. Vniuersè autem malitia
 tanquam multis hamis prædi-
 ta, prauis ab ipsa dependenti-
 bus affectionib. hinc inde va-
 riè in sese implicatur atq; cõ-
 mittitur: quæ morborum modo vna alterius in-
 flammatione excitantur. Cui res sunt secundæ, is
 odiũ gerenti & inuidenti æquè est molestus. qua-
 re benevolentiam vtriq; vitio censemus opponi,
 quæ vult ut proximo bene sit: & inuidere atq; o-
 disse pro eodè ducimus, quia contrariũ beneuo-
 lentix studiũ habent. Sed quoniam non ita conue-
 niunt similitudinib. duo hæc, ut differentiis discre-
 pant: has consecutemur, initio ab origine vtriusque
 ducto. Odium gignitur, quæ quem odio quis habet,
 eũ vel simpliciter, vel erga se malũ esse imaginatur.